

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Het geloof van Abraham

Rom. 4 : 17—21.

Abraham is de vader van ons allen. Name-lijk van alle gelovigen, zowel van hen die uit het Jodendom als die uit het Heidendom zijn getrokken. Dat heeft Paulus aangetoond door er op te wijzen, dat Abrahams geloof hem tot rechtvaardigheid werd gerekend toen hij nog onbesneden was. Zo is hij een vader niet alleen van hen, die wat het vlees betreft van hem afstammen. Maar van allen, die het Evangelie van Jezus Christus geloven.

In de volgende verzen wordt de aard van het geloof van Abraham nader beschreven. Te beginnen met vs 17: „Gelijk geschreven staat: Tot een vader van vele volken heb Ik u gesteld — voor het aangezicht van dien God, in wien hij geloofde, die de doden levend maakt en het niet-zijnde tot aanzijn roept“. Abraham stond voor Gods aangezicht. Hij had met God de HERE te doen. Voor Hem boog hij zich eerbiedig neer. Voor Hem stond hij met het gebed in het hart: „Spreek HERE, uw dienaar hoort“. Wat van Henoch geschreven staat kan ook van Abraham worden gezegd: „Hij wandelde met God“. Straks staat er: Hij gaf Gode de eer. Hij luisterde zonder enig tegenspreken naar wat de HERE beloofde. En wat God beloofde mocht nog zo wonderbaarlijk zijn, hij geloofde God. Hij vertrouwde God door en door. Hij had houvast aan Gods belofte. Dát betekent geloven: houvast hebben, vastheid hebben, zekerheid hebben.

Mensen hebben dat woord geloof verzwakt en verslapt. Ze hebben er van gemaakt een zweven tussen hoop en vrees. Een balanceren op de rand van een afgrond. Geloof is volgens sommigen zoiets als „een dubbeltje op zijn kant“. Maar zo spreekt de Schrift over geloof en geloven niet. Abraham had vastheid en zekerheid. Want hij geloofde in God, die de doden levend maakt en roept de dingen, die niet zijn, alsof zij waren. Abraham was reeds 99 jaar en Sara zal niet veel jonger geweest zijn. Zij waren in zekere zin reeds „dood“. Wie zou van zulke oude mensen nog een kind verwachten? Maar Abraham was verzekerd, dat God doden levend kan maken en in het aanzijn roepen wat er niet is. Hij geloofde in God, de almachtige Schepper van hemel en aarde. Deze waren ook door God uit 't niet in het aanzijn geroepen. Daarvan zegt Jes. 48 : 13: „Ook heeft mijn hand de aarde gegrond en mijn rechterhand heeft de hemelen met de palm afgemeten; wanneer ik ze roep staan ze daar tezamen“. God spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er. Zou voor God iets te wonderlijk zijn?

Omdat Abrahams geloof op God gericht was kan Paulus in vs 18 zeggen: „En hij heeft tegen hoop op hoop geloofd, dat hij een vader van vele volken zou worden, volgens hetgeen gezegd was: Zó zal uw zaad zijn“. Men heeft wel gezegd, dat ook Abraham met zijn geloof zweefde tussen vrees en hoop. „Tegen hoop“ zou dan betekenen: hij vreesde soms, dat er wel niets van Gods beloften zou komen. „Op hoop“ zou dan willen zeggen, dat hij toch in de diepste wanhoop alle hoop niet liet varen. Maar zo moeten we deze uitdrukking niet verstaan. „Tegen hoop“ wil zeggen: Tegen alle menselijke verwachting in. Als Abraham naar zich zelf keek en naar Sara en aanmerkte de dingen, die men ziet, dan was er geen enkele hoop, dat volkeren uit

hem zouden voortkomen. Maar z'n geloof ging tegen die menselijke verwachting in. Hij geloofde „op hoop“. Dat wil zeggen: Met vol vertrouwen op God. Hij gaf de moed nooit op, dat hij een talrijke nakomelingschap zou hebben. Als hij opzag naar de sterrenhemel werd hij herinnerd aan de belofte: „Zó zal uw zaad zijn“. God had het Zelf gezegd. De HERE had het beloofd en Hij was geen mens, dat Hij liegen zou. Aan dat zeggen van God, aan die belofte, aan dat Woord heeft Abrahams geloof zich vastgeklampt. Daaraan heeft hij zich vastgezogen om zo te zeggen. Er verliepen jaren eer de belofte werd vervuld. Hoe hield hij het uit? Dat hield hij uit door het geloof.

Daarvan zegt Paulus in vs 19 vv.: „En zonder te verflauwen in het geloof heeft hij opgemerkt, dat zijn eigen lichaam verstorven was, daar hij ongeveer honderd jaar oud was, en dat Sara's moederschoot was gestorven; maar aan de belofte Gods heeft hij niet getwijfeld door ongeloof, doch hij werd versterkt in zijn geloof en gaf Gode de eer, in de volle zekerheid dat Hij bij machte was hetgeen Hij beloofd had ook te volbrengen“.

Abraham is niet verzwakt. Hij heeft de moed niet verloren. Wat hield hem op de been? Het geloof. Daardoor had hij houvast aan Gods almachtige genade. Als we dus zeggen, dat het geloof hem op de been hield, dan zeggen we daarmee: Gods belofte hield hem op de been. Want het geloof ontleent alle kracht aan Gods zeggen. Het heeft geen kracht in zich zelf. Het is geen bron van energie in zichzelf. Maar het is een blijven staan bij wat God beloofd heeft. Door geloof aan Gods belofte stond Abraham sterk.

Toch was hij niet blind voor de werkelijkheid. Hij merkte wel op, dat zijn lichaam dood was om zo te zeggen. In de St. Vertaling lezen we, dat Abraham zijn eigen lichaam niet heeft aangemerkt. Maar zo staat het in de meeste en oudste handschriften niet. Abraham stond wel met beide benen op de grond. Als iemand tot hem gezegd zou hebben: „Maar ge begrijpt toch wel, dat wat ge verwacht menselijk gesproken onmogelijk is“? dan zou hij geantwoord hebben: „Menselijk gesproken is het onmogelijk. Maar ik geloof het onmogelijke, omdat God het beloofd heeft“. Hij zag ook wel degelijk, dat Sara naar menselijke verwachting geen kindje meer zou krijgen. Maar wat hij zag en opmerkte gaf de doorslag niet. Hij aanmerkte niet de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet.

M.a.w.: Hij heeft aan de belofte Gods niet getwijfeld. Hij stond niet kritisch tegenover Gods toezegging. Hij was niet aan een baar der zee gelijk. Hij dobberde niet tussen ja en nee. Dat zou hij gedaan hebben als hij door ongeloof was beheerst. Hieruit kunnen we leren, dat ongeloof de bron van twijfel is. Laten wij van twijfel aan Gods beloften maar nooit één goed woord zeggen. Wij hebben geen recht op twijfelaars los te timmeren. Wij zijn immers geen haar beter. Ook uit óns ongelovig hart komt de twijfel soms op. We kunnen, het er te kwaad mee hebben. Maar als we vragen wat de HERE van de twijfel zegt, dan is het antwoord: Twijfel komt voort uit ongeloof. Is in de grond der zaak ongeloof aan Gods beloften. Is niet uit God. Twijfel moet beleden worden en bestreden worden. Want door twijfel onteren we God.

UIT DE INHOUD:

Het geloof van Abraham	H. J. J.
Pluriformiteit der kerk (IV)	C. V.
Een „goede boodschap“ uit Eindhoven	C. V.
Vragen rondom de hoogleraars-benoeming	Red.
Schoon is Sion	D. v. D.
Kritische krabbels	Frater
Het geweten van de wereld-tentoonstelling	J. B.
„Elke wijze vrouw bouwt haar huis (Spr. 14 : 1a)	H.
Persschouw	
Van hier en ginds	
Tweede verantwoording „Een ereschuld der liefde“	
Kerknieuws	

Abraham heeft aan Gods belofte niet getwijfeld door ongeloof. Maar hij was sterk en stond sterk door het geloof. Dat mogen we dunkt mij ook wel uitbreiden tot z'n lichamelijke kracht. We lezen van Sara in Hebr. 11 : 11: „Door het geloof heeft ook Sara kracht ontvangen om moeder te worden, en dat ondanks haar hoge leeftijd, daar zij Hem, die het beloofd had, betrouwbaar achtte“. Zouden we ook van Abraham niet mogen zeggen: „Door het geloof heeft Abraham kracht ontvangen om vader te worden, en dat ondanks zijn hoge leeftijd, daar hij Hem, die het beloofd had, betrouwbaar achtte“? Naar mijn mening staat dat hier zakelijk in vs 20. Hij was sterk en stond sterk en werd ook lichamenlijk sterk door het geloof.

En door dat geloof gaf hij Gode de eer. Hij erkende God als de waarachtige, die niet liegen kan. En als de almachtige, die uitvoeren kan wat Hij beloofd heeft. Als wij een mens niet geloven op zijn woord, dan onteren wij hem. Dan zeggen we daarmee, dat hij liegt of onwaarheid spreekt of toch niet doen zal wat hij toegezegd heeft. Maar hoe onteren we dan God wel als wij Hem op Zijn woord niet geloven? Wij hebben vaak met twijfelaars te doen, omdat ze de vrede met God missen. Omdat ze zichzelf van de blijdschap des geloofs beroven. En we mogen ook wel met hen te doen hebben. Maar we mogen hen en ons allen wel inprenten, dat ongeloof God ont-eert. Het laat Hem niet op Zijn plaats. Het ontkent zijn liefde en zijn trouw en zijn macht. Maar wie Gods beloften gelooft geeft Gode de eer.

En wie God eert heeft het zelf ook goed. Zoals Abraham het ook goed had toen hij ten volle verzekerd was, dat God bij machte was te volbrengen hetgeen Hij beloofd had. Voor „ten volle verzekerd“ staat een woord, dat betekent: de volle maat geven, iemand volkomen bevredigen. Abraham was volkomen bevredigd door Gods belofte. Hij had daar volkomen genoeg aan. Z'n verstand mocht honderdmaal hem influisteren, dat hij zich blij maakte met vogels in de lucht, zo dikwijls als hij zich Gods belofte herinnerde was hij volmaakt rustig. Dat is nog de aard van het geloof: rustige zekerheid van Gods belofte. Terwijl de dood aan alle kanten ons aangrijnst geloven we de wederopstanding des vleses. Terwijl we van nature midden in de dood der zonden liggen geloven we de vergeving der zonden.

H. J. JAGER.

Pluriformiteit der kerk

IV

Bijbelse gegevens (3)

In verband met de pluriformiteit der kerk — de ware! — wil ik ten slotte nog op één Schriftgegeven wijzen.

Ik bedoel het machtige, door de kerk zo heel dikwijls vergeten, hoofdstuk twaalf uit de éérste brief aan de Korinthiërs.

In dit hoofdstuk, en daar wijs ik in de eerste plaats op, tekent Paulus de **eenheid** tussen Christus en de gelovigen op een prachtige en unieke wijze.

Als Paulus dat hoofdstuk schrijft, staat hem glashelder voor de geest, dat Jezus Christus en allen die in Hem geloven een onverbreekbare **eenheid** vormen. Jezus Christus en die gelovigen vormen samen één geheel, één lichaam. Christus is van dat lichaam het **hoofd**, de gelovigen zijn daarvan de **leden**.

Het is nu voorts zó, dat Christus en die gelovigen **samen** de kerk zijn. Het is dus niet zo, dat er enerzijds is de Christus en anderzijds, náást Christus, hoewel met Hem verbonden, de **kerk**. De kerk is niet iets „naast” Christus. Christus en zijn kerk verhouden zich niet tot elkaar als twee delen van één geheel. Een dergelijke gedachte is door en door fout. De gelovigen vormen met elkaar zonder meer nooit de kerk.

Neen, het is zó: de kerk is een groot, machtig geheel. En dat geheel bestaat vooreerst uit een „hoofd”. Dat is Christus. En voorts uit „leden”, uit een „romp”, zouden we kunnen zeggen. Die **romp**, die leden, worden gevormd door al de gelovigen. En het „hoofd” en die „romp”, Christus en de gelovigen, vormen nu **samen**, in hun unieke, onvernietigbare éénheid, **de kerk**.

Als men spreekt over Christus en de kerk, moet men daarom nooit denken, dat men met die woorden twee **delen** van één geheel aanduidt, twee delen die sámen een geheel vormen. Neen, wie op goede, schriftuurlijke wijze over Christus en de kerk spreekt, spreekt over een „**deel**” der kerk — namelijk over het „hoofd” der kerk, want dat is Christus, — en over een **geheel** nl.: Christus met de gelovigen — want nog eens: de kerk bestaat uit Christus én de zijnen in hun onderlinge ondeelbare éénheid en gemeenschap.

* * *

Maar nu zegt Paulus in dat I Korinthe twaalf nog iets zeer merkwaardigs.

Hij noemt namelijk onze Heiland, Jezus van Nazareth, met de gelovigen samen, dus de Heiland met degenen die in Hem geloven, ook kort en goed **Christus!**

Dat is een wonderlijke, maar tegelijk ook een heerlijke, spreekwijze. En méér dan dat! Want die spreekwijze is de aanduiding van een rijke werkelijkheid.

Het is inderdaad een wonderlijke en rijke visie, die Paulus, met deze woorden op Jezus en de in Hem gelovende en zo in Hem ingelijfde mensen opent. Hij zegt immers, dat Jezus, de Heiland, met de gelovigen samen de éne **Christus** zijn!

Zeker men kan en mag ook spreken van Christus en de gelovigen als van twee. Dat doet de Schrift ook. Maar de eenheid van Christus en de gelovigen is tegelijk ook zo innig, Christus en de gelovigen vormen samen ook een zo nauwe en volkomen éénheid, dat Paulus en dus ook de Heilige Geest, Christus met de gelovigen samen, kort en goed en zonder meer óók de naam van **Christus** geeft. De Christus „bestaat” dan „uit” de Heiland, de verhoogde Heer in de hemel, en „uit” de gelovigen.

Men vindt de woorden waarin Paulus Jezus Christus met de gelovigen zonder meer als „Christus” aanduidt in het twaalfde vers. We lezen daar immers: „Want zoals het lichaam één is en (toch) vele leden heeft en al de leden van het lichaam, al zijn ze vele, één lichaam vormen, zo ook Christus”. Het is zonder meer duidelijk dat de naam Christus hier aanduiding is van Christus-met-zijn-gemeente.

Enerzijds is het dus zo:

De Kerk, de echte, de ware, heeft twee delen, bestaat uit twee leden, namelijk vooreerst uit Jezus Christus, het hoofd der kerk

en voorts uit de totaliteit der gelovigen, die tezamen het lichaam, de romp van de kerk vormen.

En anderzijds is het ook zo:

De Christus, de Heiland, bestaat uit twee „delen”, ten eerste uit de verhoogde Zoon des mensen, de verhoogde Middelaar Jezus — en voorts uit al degenen, die de Vader Hem gaf. Samen vormen deze de éne, ondeelbare **Christus**.

Kan men ooit sterker de éénheid tussen onze Heer en Heiland en allen die door Hem worden verlost tot uitdrukking brengen?

* * *

Wanneer Paulus nu in I Kor. twaalf zijn oog richt op die „kerk”, op die „Christus”, dan wordt hij er door getroffen, dat de Geest van God in die kerk een grote hoeveelheid gaven heeft uitgedeeld.

Er is in de véélheid der gelovigen in de kerk ook een véélheid van gaven, welke de Geest aan die gelovigen heeft geschonken en in en door hen laat functioneren.

Paulus noemt een lange reeks.

Er zijn vooreerst allerlei „**diensten**” in de gemeente. Het levensklimaat van de kerk is kort en goed: dienen. Dienen is het hart, de kern van het kerkelijke leven. Maar de Geest roept en bekwaamt tot velerlei, tot allerlei **soort** dienst. Er is het „ambtelijke” dienen van apostelen, profeten, leraars, herders, ouderlingen en diakenen. Er is ook het velerlei „niet-ambtelijke” dienen en helpen van de leden der gemeente onder en voor en met elkaar en, dat vooral óók, in de wereld. Hoe verschillend die diensten evenwel ook mogen zijn, ze zijn naar hun eigen aard, alle dienst van de éne Heer, Jezus Christus.

Voorts is er een verscheidenheid van **werkingen**. Oneindig gevarieerd is het werk, dat de leden der gemeente in en voor de kerk en in de wereld mogen en moeten verrichten. Maar al dat werk is uiteindelijk het werk van God, die alléén alles in allen werkt.

Aan ieder lid der kerk, ja, inderdaad: aan **ieder** lid, wordt voorts de openbaring des Geestes gegeven. Dat wil zeggen: in en door ieder lid werkt de Geest, ieder lid der kerk wordt door de Geest gebruikt als een instrument tot **nut** van allen. Dat is tot opbouw van de gemeente. En dan: iedereen op zijne wijs.

Inderdaad, de Geest openbaart zich op eindeloos gevarieerde wijs.

De één ontvangt **wijsheid** om wijsheid te kunnen spreken. Hij doorziet dingen, mensen, situaties en verstaat wat de Here daarin van zijn volk vraagt, hoe men Hem temidden der mensen moet volgen.

Een ander ontving **kennis**, zó, dat hij inzicht heeft in het woord en de wet Gods en anderen kan voorlichten.

Er zijn er die door de kracht des Geestes tot machtige **geloofsdaden** worden bekwaamd. Ze pakken het onmogelijke aan en ze volbrengen het in de mogendheid des Heren.

Sommigen ontvingen de gave om **zieken** te genezen. Ook die gave komt van de Geest.

Er openbaart zich in de gemeente ook een menigte van veelkleurige **Geesteskrachten**. En ten gevolge daarvan geschieden er kort en goed wonderen! Men ziet schijnbaar zeer zwakke en onbetekenende kinderen Gods op echt christelijke wijze smaadheid verdragen; onrecht lijden; kwaad met goed vergelden; vijanden liefhebben; het in een moeilijk bitter huwelijks uithouden; moeite, pijn, armoede, achteruitzetting vrolijk dragen; zegenen wie hen vervolgen en ook onder de zwaarste druk en vervolging Christus onwrikbaar vasthouden en zeggen dat de Here goed is.

Er zijn broeders die de gave der **profetie** ontvingen. Dat wil zeggen: deze broeders kunnen door het verstaan van het woord des Heren duidelijk aangeven wat Gods kinderen in bepaalde omstandigheden moeten doen.

Anderen weer kunnen de **geesten onderscheiden**. Ze peilen wat achter de woorden en daden der mensen schuilt en zich daarin, misschien wel zeer gecamoufleerd, openbaart. Kortom: ze doorzien de mensen, ze weten of ze door de Geest Gods of de geest van satan werken en spreken. Deze gave is vooral voor de ambtsdragers zeer nodig.

Ook schonk de Geest de wonderlijke gave van het „**tongenspreken**”, het spreken in een

Redactieleden:

Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr.
H. J. JAGER, Prof. C. VEENHOF

Adres van Redactie:

H. J. Jager, Jan v. Arkelstr. 7, Kampen

Medewerkers:

Ds. D. van Dijk, Groningen
Drs W. K. van Dijk, Groningen
P. A. Hekstra, Rotterdam
Dr. D. Holwerda, Groningen
Ds. P. K. Keizer, Groningen
Drs J. F. J. Lamet, Eindhoven
Ds. J. Meester, Amsterdam-Z.
Mr. Dr. Meulink, Enschede
D. W. L. Milo, Nunspeet
Prof. Dr. K. J. Popma, Utrecht
Drs G. Puchinger, Utrecht
Drs H. R. Rookmaaker, Leiden
Ir. J. Stellingwerff, Eindhoven
Ds. B. Telder, Breda
Ds. G. Visee, Kampen
Ds. C. Vonk, Schiedam
Ds. D. K. Wielenga JDzn, Rotterdam
Prof. Mr. H. D. van Wijk, Amstelveen

Secretariaat Geref. Persvereniging

„Opbouw”:

H. Albracht, Prof. Wentlaan 50, Utrecht

Penningmeester van de

Geref. Persvereniging:

Drs J. F. J. Lamet Antilopelaan 2,
Geldrop, post Eindhoven

bizondere, voor „gewone” mensen absoluut onverstaanbare, taal. Tegelijk gaf Hij evenwel aan weer anderen de gave om dat tongenspreken te verstaan en te vertolken.

Zie, dat alles noemt Paulus.

En de lijst gaven welke hij opsomt is bij lange na niet compleet!

Er is in de kerk Gods een inderdaad zeer bonte massa van Geestesgaven. En daardoor zijn alle gelovigen verschillend. Er is in dit opzicht een onvoorstelbaar rijke pluriformiteit. Maar achter en in dat alles is de éne, zelfde Geest werkzaam. Het is alles openbaring van zijn kracht. Het is alles uiteindelijk zijn werk. En het dient alles tot opbouw van Christus' éne kerk.

Juist in verband met deze gaven des Geestes hanteert Paulus nu ter karakterisering van de kerk het beeld van het lichaam.

Een lichaam heeft een massa leden. Er is voorts geen kubieke centimeter van een lichaam gelijk aan een ander. Hoe groot is niet het verschil tussen een oog en een voet, tussen een vinger en een oor. De leden van een lichaam lijken in niets op elkaar dan alleen hierin dat ze alle leden van het éne zelfde lichaam zijn en ten behoeve daarvan functioneren. Maar juist zo, ja, zo alléén kunnen ze het geheel dienen. Juist zó zijn ze echt leden van het lichaam.

En zie, zo is het nu ook met de kerk.

* * *

Ik wil uit de rijkdom van gedachten, die Paulus lanceert als hij dat beeld van het lichaam nader uitwerkt, er speciaal nog enkele noemen.

Vooreerst legt hij er de nadruk op, dat, hoe verschillend die velerlei leden van het éne lichaam ook mogen zijn, ze toch **alle** tot het lichaam horen.

Paulus wijst, hierop de aandacht vestigend, op een altijd accuut gevaar voor de kerk. Een gevaar, dat de kerk heel dikwijls niet heeft ontweken. Hoe vaak heeft de kerk, of hebben de mensen der kerk een wat ongewoon, vreemd lid van de kerk het leven zuur ja, onverdragelijk gemaakt. En hoe dikwijls hebben leden der kerk, die zich „anders” voelden dan de meerderheid, zich niet van haar losgemaakt, omdat ze zich daarin niet „thuis voelden”¹⁾.

Maar Paulus, de Heilige Geest, wil van zo iets niets weten. Zou het niet dwaas zijn, zo horen we, indien de voet zou zeggen: omdat ik de hand niet ben, behoort ik niet tot het lichaam! Behoort die voet daarom niet tot het lichaam? En indien het oor zou zeggen, omdat ik niet het oog ben, behoort ik niet tot het lichaam? behoort het daarom niet tot het lichaam?

Maar Paulus zegt nog meer. En wat hij dan betoogt is zeer belangrijk. Hij verzekert namelijk, dat die geweldige verscheidenheid in een lichaam beslist nodig is om een echt lichaam te kunnen zijn! Een hoop zandkorrels wordt nooit een lichaam, een stapel gelijke

bakstenen evenmin. Een lichaam is juist omdat het o.a. in al zijn leden geheel verschillend is een **echt** lichaam. Wie daarom de eindeloze verscheidenheid, de pluriformiteit der kerk wil vernietigen of verminderen tast de kerk in haar hartader aan. Ze kán nu eenmaal alleen kerk zijn in en door die pluriformiteit. Als het lichaam geheel en al oog was, waar bleef dan, zo vraagt Paulus, het gehoor? Als het geheel en al oor was, waar bleef de reuk?

Een ander ding, dat men met het oog op de kerk moet vasthouden is dit, dat de vele en velerlei leden van de kerk elkaar niet kunnen missen.

Wie de veelvormigheid tracht weg te werken, vergriipt zich daarom niet alleen aan de kerk, maar ook aan zichzelf! Er zijn trieste zielen, die alle anderen aan zichzelf gelijk willen maken. En die alleen met gelijksoortigen willen omgaan. Maar de stakkers zien niet, dat ze zo doende ook en vooral zichzelf schenden en wonden.

Om zelf ten volle lid van Christus' kerk te zijn en ten volle de roeping daarin te vervullen, is evenwel vóór alles nodig het waarden van, het omgaan en het medewerken met wie gans anders zijn.

Het is helaas zó, dat in de kerk altijd weer gelijkgezinden samenklitten, elkaar ophemen en zo zichzelf, elkaar en de kerk bederven.

Paulus ziet en zegt het evenwel geheel anders! Het oog kan niet zeggen tot de hand: ik heb u niet nodig, of ook het hoofd tot de voeten: ik heb u niet nodig. Maar veel meer zijn die lichaamsdelen die zwakker schijnen te zijn, noodzakelijk!

Paulus wijst er voorts ook nog op, dat het misdeelde, zwakke, ongelijke en daarom zo vaak verachte lid van de kerk, juist door God het méést wordt geëerd.

Daarin licht iets op van Gods wijsheid en zorg voor ieder lid — voor de hoge én de geringe — en voor het gehele lichaam. Juist die delen van het lichaam, aldus Paulus, die wij minder in ere houden, bekleden wij meer eervol, en onze minder edele leden worden met groter eer behandeld, doch onze edele delen hebben dat niet nodig. God heeft evenwel het lichaam zo samengesteld, dat Hij meer eer gaf aan hetgeen misdeeld was, opdat er geen **verdeeldheid** in het lichaam zou zijn, maar de leden gelijkelijkelijk voor elkaar zouden zorgen.

In één opzicht is er evenwel een diepe en alomvattende gelijkheid, voor alle leden. Daarop wijst Paulus ook nog. Het is de gelijk-

heid van levenslot, van levenservaring, in de nood en de strijd van deze wereld — én in de genade, welke God in Christus aan zijn kerk bewijst. Want als één lid van het lichaam lijdt, zo verzekert Paulus, lijden alle leden mede, als één lid eer ontvangt, delen alle leden in de vreugde.

* * *

Wanneer we ten slotte ook nu weer vragen: hoe kan er nu eenheid zijn en blijven in deze onvoorstelbaar rijke veelvormigheid en veelkleurigheid, dan ontvangen we op deze vraag opnieuw een prachtig antwoord.

Paulus verklaart namelijk, dat de eenheid in deze veelheid gefundeerd is in en tot stand gebracht en bewaard wordt door de Heilige Geest. Want door één Geest, zo leest men, zijn wij allen tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij slaven, hetzij vrijen, en allen zijn wij met één Geest gedrenkt.

Die laatste uitdrukking vooral is prachtig.

We weten goed wat drenken is. Als in een textielweverij de stoffen in de verf worden gedrenkt dan betekent dat dat die verf in iedere vezel, in iedere porie van die stof indringt, zó, dat die verf de stof geheel en al doordringt. Welnu, zo zegt Paulus, zo zijt ge allen met de éne Geest van God gedrenkt. Die is in u doorgedrongen, die vervult u, die beheerst u, die leidt u, die maakt u allen tot een machtige éénheid-van-geheel-eigen-orde.

Inderdaad: de variatie is schier oneindig. De leden der kerk zijn alle totaal verschillend. Dat moet, dat mag, dat is goed. Dat wil de Geest. Dat is ook zijn werk.

Alleen dáárdoor en zó kan de kerk kerk zijn. Maar tegelijk is het de Geest die allen samenbindt en de eenheid van allen maakt en garandeert.

Kortom: het is de Geest, die de pluriformiteit werkt in de éénheid en de éénheid in de pluriformiteit en die juist zo is de Geest, die de kerk naar haar voleinding stuwt!

C. V.

1) Het is misschien wel goed er even op te wijzen, dat een waar christen zich in de kerk van deze bedeling, nooit „thuis” kán of mag voelen. Hij is en blijft ook en vooral als kerklid een pelgrim, op weg naar „huis”. Juist en vooral als kerklid, die al meer eigen zonden en de zonden der kerk leert kennen, zoekt hij naar de rust elders. Het zich „thuis” voelen in een kerkelijke gemeenschap op aarde is een typisch kenmerk van een seclarische gezindheid.

Een „goede boodschap” uit Eindhoven

De raad van de Chr. Geref. Kerk en die van de Geref. Kerk van Eindhoven zonden aan de kerkeraden van alle Chr. Geref. en Geref. Kerken een brief, die wij in extenso opnemen.

Hij luidt aldus:

Weleerwaarde en Eerwaarde Heren en Broeders,

Als Kerkeraden der Chr. Gereformeerde en Gereformeerde Kerk te Eindhoven richten wij ons hierbij tot U met het navolgende:

In gehoorzaamheid aan onze roeping naar uitwijzen van het Woord des HEEREN en daarmee gevolg gevende aan de verklaring der vaderen in de Acte van Afscheiding, door ons nog van harte onderschreven, nl. „dat wij gemeenschap willen (uit) oefenen met alle Gereformeerde ledematen, en ons willen verenigen met elke op Gods onfeilbaar Woord gegronde vergadering”, zijn wij reeds aanstonds na de vrijmaking begonnen met elkander in contact te treden teneinde na te gaan wat ons bindt en ons gescheiden houdt.

En zo hebben wij sinds 1946 gezocht naar middelen en wegen om tot de geboden eenheid te geraken, waarbij in een 20-tal vergaderingen gesproken werd over diverse zaken aangaande leer en leven, zoals b.v. het genadeverbond in het Doopsformulier, de sleutelen des hemelrijks, hoe zien we de gemeente in prediking en huisbezoek, de ware en valse kerk, „1892”.

Daarbij mochten we tot onze blijdschap constateren dat tussen ons geen confessionele verschillen bestaan. Beide zijn we met name afkerig van Kuyper's verbondsbeschouwing,

zoals deze tot uitdrukking is gekomen in de bekende officiële stukken als Toelichting en Prae-advies met betrekking tot de uitspraak inzake genadeverbond en zelfonderzoek van de Generale Synode der Geref. Kerken van 1942. De Chr. Geref. broeders zien met dankbaarheid dat de dogmatische bezwaren die hen in 1892 weerhielden van vereniging met de Doleantie-kerken, ook gedeeld worden door de vrijgemaakten, terwijl deze van hun zijde voorts erkennen dat de Chr. Gereformeerden die bezwaren zeer wel hebben onderkend, al is uiteraard verschil van inzicht blijven bestaan omtrent de in 1892 gevallen beslissingen.

Ten aanzien van de prediking bleken aanvankelijk enige moeilijkheden te bestaan, ten dele samenhangend met „klimaats”-verschillen als gevolg van het gescheiden-leven gedurende ca. 60 jaren. Punten als b.v.: moet de preek alleen tot de wedergeborenen gericht zijn, moet in de preek leiding worden gegeven aan het persoonlijk geloofsleven in zijn verschillende standen, werden uitvoerig besproken.

Een en ander heeft niet altijd geleid tot volkomen overeenstemming, maar wel tot een genoegzame eenparigheid van gevoelen op diverse punten, zodat we er van overtuigd zijn beide van harte in te stemmen met wat onze belijdenis in Zondag 31 H.C. zegt omtrent de hantering van de sleutelen des hemelrijks. We zijn het er over eens, dat in elke preek de oproep tot geloof en bekering moet doorklinken, dat de vruchten des Geestes, zoals met name de Dordtsche Leerregels in Hfdst. III en IV, 12 daarvan spreken, hierin worden aangeduid en dat in overeenstem-

ming met de Heilige Schrift de prediking moet rekenen met de zonden en zwakheden der gelovigen (zie o.m. Zondag 44 H.C.), opdat zij kan vermanen en vertroosten naar de Schriften.

Op grond van onze gehouden samensprekingen zijn wij tot de conclusie gekomen, dat hereniging van beide kerken het doel van onze verdere arbeid moet zijn. Om de weg daartoe verder te effenen zal het o.m. noodzakelijk zijn deze zaak ook bij de leden der gemeente steeds meer te verlevendigen, zodat eventuele bezwaren uit de weg worden geruimd en een hartelijke begeerte naar de eenheid gaat groeien. Het ligt daarom in onze bedoeling in de komende maanden — zo de Heere wil — gemeenschappelijke samenkomsten in de week te beleggen, waarin beurteilungen Dienaren des Woords uit beide kerken zullen voorgaan, om de harten der broeders en zusters te richten op datgene wat de HEERE van ons vraagt in onze verhouding tot Hem en tot elkander. Onder beding van de zegen des HEEREN hopen we zo te komen tot het samenwonen als één kudde onder de éne Herder, onze Here Jezus Christus.

Uit het voorgaande ziet U dus broeders, dat wij voort zouden gaan op de ingeslagen weg naar hereniging, ware het niet dat we in de huidige situatie ten opzichte van de kerken, waarmee wij in landelijk verband samenleven, in grote moeilijkheden dreigen te geraken.

Gesteld namelijk, dat wij binnen afzienbare tijd plaatselijk tot eenheid kunnen komen, dan willen wij toch gaarne blijven samenleven zowel met de Chr. Gereformeerden als met de Gereformeerde (vrijgemaakte) kerken.

En nu constateren wij tot onze droefheid dat er elders in ons land weinig van toenadering te bespeuren valt, hetgeen ook voor ons belemmeringen in de weg kan leggen.

Het is nu vanuit deze dreigende nood-situatie, dat wij deze dringende oproep tot U richten:

Broeders, zoekt elkander op en bespreekt samen de zaken die tussen beide kerken in geding zijn. Ziet af van vleselijke overleggingen en gaat in gehoorzaamheid aan het Woord des HEEREN en conform de belijdenis, de weg bewandelen die leidt tot het samenwonen van allen die onze Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkeheid.

Er worden in onze tijd wel eens klachten vernomen over ingezonkenheid van het geloofsleven. Zou dit ook kunnen samenhangen met de geringe activiteit die we ontplooiën met betrekking tot het saamvergaderen van hetgeen bijeen behoort, waardoor ook de Heilige Geest smaadheid wordt aangedaan? En als we in het geloof deze zaak aanvatten, zullen dan ook de gebeden zich niet vermeerderen tot de waarachtige opbouw van het lichaam des HEEREN, gelijk de apostel Paulus daarvan spreekt in Efeze 4?

En wie zal zeggen welke rijke vruchten de HEERE op deze getrouwe arbeid schenken wil tot verheerlijking van Zijn naam en tot de volmaking der heiligen?

De HEERE make ons allen door Zijn Geest tot deze dingen getrouw en bekwaam!

Namens de Raad der Chr. Geref. Kerk, Dr. W. H. Velema, praeses. J. Slagboom, scriba.	Namens de Raad der Gereformeerde Kerk, W. F. Coumou, praeses, A. A. Schiebaan, scriba.
--	--

Het kan niet anders of allen die de kerk des Heren liefhebben zullen zich over dit kerkhistorisch stuk zeer verblijden.

In dit stuk spreken immers kerkeraden, die in geloofsgehoorzaamheid aan het woord van onze Heiland en aan wat de Geest door Paulus aan de gemeenten schreef in brieven als die aan de Philippenzen en de Efeziërs, elkaar hebben gezocht en met elkaar hebben geworsteld om de wil des Heren te leren kennen ten aanzien van hun verhouding tot elkaar, en die tenslotte voor Gods aangezicht dit mochten uitspreken en doorgeven aan alle zusterkerken.

Het is nu nodig, ja, het is een roeping, dat alle kerkeraden en kerken, ja, allen die de Here liefhebben, dit stuk lezen en herlezen en overwegen.

Het is een **boodschap** aan heel het Christen-volk van Nederland.

Er is in de kerk van Christus momenteel tweërlei demonische kracht werkzaam.

Van buiten gezien totaal verschillend, ja

zo fel tegenover elkaar staand als maar mogelijk is.

Enerzijds is er namelijk in heel de wereld dat miljoenen biologerende streven om allen die zich Christenen noemen op te nemen in een machtige gemeenschap, waarin de Christus der Schriften geloofd en tegelijk radicaal verworpen wordt.

Anderzijds is er het demonische werken en wroeten om degenen, die de Here naar de Schriften liefhebben tegen elkaar op te zetten, uit elkaar te jagen en de kerk van onze Heiland te scheuren.

Deze twee activiteiten zijn, zoals ik zei, slechts schijnbaar aan elkaar tegengesteld! Want in de wortel zijn ze een. Ze zijn immers elk van beide een middel, een taktiek, en dan een voluit demonische, om de kerk van Christus te verwoesten.

False oecumeniteit en sectarische kerk-scheuring zijn in wezen één. Zij zijn beide openbaringen van eenzelfde kerkverwoestende goddeloosheid.

Voor wie dit heeft gezien is wat in Eindhoven geschiedde iets groots, een genadegave van God, welke Hij ondanks onze vele zonden — ook ondanks onze kerkzonden — aan ons, aan zijn kerk heeft geschonken.

Toen ik dit las was een van mijn eerste gedachten: dit moest Schilder hebben beleefd! Wat zou zijn vreugde groot zijn geweest.

Hoe vaak heeft hij het niet uitgesproken dat hij de vereniging van Chr. Geref. en Geref. kerken vurig begeerde. Neen, hij was geen illusionist. Want hij kende het leven der kerk uit de Schrift en uit ervaring! Maar hij beefde voor Christus' kerkgebod, dat immers ook de eenheid eist van allen die de Here in waarheid liefhebben. En daarom bad hij om, en werkte voor en hoopte hij op deze vereniging. Hij heeft het meermalen publiek uitgesproken: **De eenheid met de Chr. Geref.**

Kerken moeten we om Gods wil zoeken. Ik heb er twintig jaar kerkelijke moeite en de hele school in Kampen voor over.

Vlak na de vrijmaking, in de eerste publieke rede, die hij in de kerk van Delfshaven, „zijn” kerk, uitsprak, riep hij het uit:

„De kerken moeten bij overleg komen tot een formulier van enigheid, dat aldus gevormd is: men belijdt tegen de ketterijen wat 's Heren Woord zegt en spreekt uit de gezangen der genade van verlossing en dankbaarheid. Nu heeft in dit land de kerk een historie van vele eeuwen reeds, en in dit ons eigen land is het onder Gods bestel, zo gegaan, dat wij hier hebben drie formulieren van enigheid. Dat zijn: de catechismus, de Nederl. Geloofsbelijdenis en de Leerregels van Dordrecht. Deze drie stukken hebben wij nodig — reeds om trouw te blijven aan de andere belijders in Nederland. Ik zeg voor de tweede maal: ik sta vandaag in de Herv. kerk op de preekstoel. Ik denk thans aan de Herv. kerk en ik weet, dat ik als zoon der Geref. Kerken in ons vaderland, door geboorte in haar midden, verplicht ben, om dat uit te spreken tegenover de gelovigen Gods, ook in de Herv. Kerk, want het is **beloofd** in '34 door De Cock en herhaald in '86 door Kuyper en de zijnen, het is **beloofd**, dat wij als geref. mensen noodgedwongen weliswaar, ons een tijdlang in afzondering geplaatst weten, door overmacht, toch bereid zijn, dadelijk, ik zeg **dadelijk**, samen te leven met iedereen, die in dit ons eigen vaderland zich in belijdenis baseert op de drie eertijds klassieke aanvaarde formulieren van enigheid.”

Wij hopen dat de geloofsdaad, welke in Eindhoven werd verricht door de Here gezegend moge worden in een steeds groeiende waarachtige eenheid van allen, die de Here Jezus in onverderfelijkheid liefhebben.

C. V.

Vragen rondom de hoogleraarsbenoeming

Het verwondert waarschijnlijk menige lezer, dat wij over de benoeming van Ds Kamphuis, die nogal wat deining veroorzaakt heeft, niet meer gezegd hebben dan we deden, direkt na de benoeming. We kunnen die verwondering wel begrijpen. Maar we kunnen haar niet wegnemen. Wij zijn zelf ook van de ene verbazing in de andere gevallen.

Dat wij dit een vreemde benoeming vinden kan ieder weten, die ons stukje van 26 September goed heeft gelezen. We willen daaraan nog wel toevoegen, dat de naam van de benoemde tot enige dagen vóór zijn benoeming, althans voor zover ons bekend is, door niemand in de kerken ernstig werd genoemd als mogelijk kandidaat voor de vervulling van de hoogleraarsvacature. Wel werden andere broeders genoemd.

Maar wat wil men? Er kunnen op synoden vreemde dingen gebeuren. Dat hebben we vaker ondervonden en beleefden we ook nu weer.

De vele vragen die bij velen zijn opgekomen zullen voorlopig wel vragen moeten blijven. Omdat heel deze zaak door de synode is behandeld in comité-generaal, zoals dat heet. D.w.z. achter gesloten deuren.

De vragen die opkomen zijn deze:

Hoe luidde het advies, dat hoogleraren aan de curatoren hebben gegeven?

Hoe luidde het advies, dat curatoren aan de synode hebben voorgelegd?

Heeft de synode dit advies aanvaard? En zo niet, waarom heeft ze dit advies naast zich neer gelegd?

Wat hebben hoogleraren (in meerderheid of éénstemmig) voor de tweede maal aan de curatoren geadviseerd?

Welke beweegredenen hebben de synode bewogen deze benoeming te doen?

Hoe was de stemverhouding of stemverhoudingen?

Wij kunnen ons levendig indenken, dat deze vragen worden gesteld. Maar wij kunnen en mogen ze niet beantwoorden. Dat zal ieder toch wel met ons eens zijn? Wij mogen toch niet uit een besloten vergadering klappen?

Mogelijk zegt iemand: Wij weten het toch wel, want het is een „publiek geheim” hoe zich een en ander heeft toegedragen.

Dat kan wel waar zijn. Wat op een ver-

gadering van een kleine veertig personen is besloten zal wel nooit helemaal geheim blijven.

Maar wij mogen toch dat publieke geheim niet publiek maken?

Intussen is de benoeming aanvaard.

We hopen, dat Ds. Kamphuis School en Kerk ten zegen mag zijn.

We hebben straks ook in Schoolverband met hem samen te werken. En we hopen dat christelijk en broederlijk te doen.

Eén ding moet ons nog wel van het hart.

Er is geschreven: „God weet wat Hij doet”. Dat wil toch wel zeggen: „God vergist zich niet”. Dat is waar. Maar dat wil niet zeggen, dat een synode zich niet kan vergissen. Of meent men dat een synode onfeilbaar is?

Dan zijn we weer even ver als in 1944. Toen meende een synode ook te spreken „met profetische autoriteit” en als met „goddelijk gezag”. Daar hebben we toen heftig tegen geprotesteerd. Dat zijn we toch nog niet vergeten?

Er is gezegd: Achter de synode staan de kerken.

Dat hebben we eerder gehoord. Toen wij ons indertijd tegen de synodebesluiten verzetten is ons toegevoegd: Dat moogt u niet doen, want wat op de synode besloten is, dat hebt u zelf besloten.

Daartegen hebben we gezegd: De synodebesluiten moeten door de kerken worden geratificeerd. Ze zijn **niet** zonder meer uitspraak der kerken.

Maar laten we ophouden. Voorlopig.

Want over enkele dingen zullen we toch misschien nog wel eens moeten praten als de kruitdamp is opgetrokken. Bij voorbeeld over de volgende:

Is een synode wel het geschikte college om een hoogleraar te benoemen?

Is het wel goed, dat alles zo in het geheim gebeurt?

Is de verhouding tussen Kerk en School wel zó, als we die totnogtoe hebben gezien? Waarbij misschien ook nog wel een woordje zal moeten worden gewisseld over het promotierecht, waarvoor zo krachtig is geijverd.

En hiermee, wat ons betreft, voorlopig: Basta.

RED.

Schoon is Sion

Voor mij zie ik een groep pelgrims, die uit een afgelegen streek van het beloofde land op weg zijn naar Jeruzalem, naar Sion, de stad Gods.

Moeizaam trekken zij voort door het bergland, temidden waarvan Sion is gelegen.

Het duurt lang voor ze de heilige stad in het oog krijgen.

Maar dan eindelijk staan ze op de heuveltop, vanwaar ze opeens de contouren van Jeruzalem zich voor hun oog zien aftekenen. Daar ligt ze, de stad van hun dromen en van hun verlangen. Gefundeerd op de bergen. Omgeven door beveiligende muren. Opgetrokken in schone stijl.

Majestueus tekenen zich tegen de blauwe hemel af de vorstelijke gebouwen, bovenal de blinkende tempel.

Als gepolijst glanzen de daken in het licht van de zon, die haar stralen daar overheen doet spelen.

En over alles heen welft zich de klare oosterse hemel, als een azuren koepel.

Een wonder van schoonheid, dat de reizigers een ogenblik de adem in de keel doet stokken van verwondering.

Straks stappen ze verder. Als zij binnentrekken door één van de poorten in die sterke muren en hun voetstappen weergalmen in het poortgewelf, zingen ze in vreemde ontroering:

Jeruzalem, dat ik bemin,
Wij treden uwe poorten in.
Daar staan, o Godstad onze voeten;
Jeruzalem is wel gebouwd,
Wel saamgevoegd, wie haar beschouwt,
Zal haar voor 's Bouwheers kunstwerk
groeten.

O, zeker als zij door Jeruzalem wandelen, treffen zij ook minder schone plaatsen. Daar zijn moeilijk te betreden paden; daar zijn donkere sloppen, waar de zon te middag nauwelijks in doordringt, daar zijn straatjes, waar de mufte, bedorven atmosfeer hun tegemoet komt.

Maar dat kan hun vreugde, hun bewondering niet breken.

Want dat alles wordt opgeslokt door, en valt weg in die alles overtreffende schoonheid van het geheel, zoals zij die zoeven, van die heuveltop af hebben gezien.

Het beeld van Jeruzalem, van Sion, wordt niet beheerst door die donkere, mufte, slecht geplaveide straatjes, maar door de vastheid, de veiligheid, de architectuur, de schone lijnen, het blinkende aspect van het geheel.

Sion, Jeruzalem, de Stad Gods, waarheen vanouds de pelgrims optrokken, om daar als volk des Heeren, elkander te ontmoeten en samen God te ontmoeten en te dienen, — het is schaduw, type, profetie van de Kerk des Heeren onder de nieuwe bedeling. Die Kerk des Heeren is het Sion van de Nieuwe Dag.

En meer dan voor het Sion van David en Salomo, geldt het voor deze Kerk des Heeren: „Schoon is Sion”.

O, ja, ik weet het wel, ook van dit Sion geldt, dat daar dingen in worden gevonden, die niet schoon zijn, wat meer is, die afstotend zijn.

Ach, wat hebben zij, die deze gemeente vormen, wat hebben zij nog een zonden.

Geldgierigheid, trotsheid, onreinheid, zelfzucht, liefdeloosheid, twistgierigheid, onverzoenlijkheid. En deze laatst genoemde zonden, hoe kunnen zij in dat Sion Gods toestanden, verhoudingen doen ontstaan, waardoor de straten worden opgebroken en bijna onbegaanbaar worden, zodat het onderling verkeer wordt bemoeilijkt en voor ons besef bijna onmogelijk wordt gemaakt.

Dat ondervinden wij ook wel in de laatste tijd, in de Kerk des Heeren in ons land, het Sion Gods, waarin wij als burgers een plaats hebben.

Wat een wrijving en tweespalt in onderscheidene plaatselijke kerken.

Dat blijkt wel uit de vele bezwaarschriften en klaagschriften, waarmee de meerdere vergaderingen onzer kerken telkens weer te doen krijgen.

Wrijving en onenigheid in het brede leven van de kerken, zoals zich dat ontplooit over de lengte en breedte van ons land. Neen, ik bedoel niet, dat daar verschil van inzicht is

met betrekking tot onderscheidene zaken; ook niet, dat over dit verschil van inzicht gesproken en geschreven wordt. Dat immers kan goed zijn, dat kan helpen om tot klarerder inzicht te komen van wat de Schrift over deze dingen zegt. Als dat spreken en schrijven maar geschiedt in de geest der liefde, als men bij alle verschil van inzicht zich maar blijft gevoelen broeders en zusters in onze Heere Jezus Christus.

Maar het boze hierin is, dat dit verschil van inzicht en gevoelen telkens drijft tot een groepsvorming, waardoor er in Sions straten scheuren ontstaan en kloven zich vormen, die dreigen de wondere éénheid van dit Godsgebouw te breken en het onderling verkeer te stremmen, zó, dat men elkander niet meer vinden, niet meer benaderen kan.

Ach, dat zijn dingen die ons de tranen in de ogen kunnen brengen en ons doen zeggen: „Ach, Heere, is dat nu het antwoord op Uw wondere weldaden, die Gij ons in de Vrijmaking van Uw Kerk nog zo kort geleden geschonken hebt”.

Neen, het zou niet goed zijn voor deze dingen de ogen te sluiten en te zeggen: „Het is zo erg niet, kom, kom, dat valt wel mee”.

Het is niet goed, terwijl de storm loeit en het huis in zijn gebinten kraakt, te zeggen: „Vrede, vrede”.

Wij zullen voor deze dingen de ogen open hebben.

Neen, wij moeten ze niet overdrijven, ze niet erger maken dan zij zijn. Daarmee zouden wij de duivel slechts in de kaart spelen en kwaad doen aan het Sion Gods.

Maar evenmin zullen wij ze negeren en er de ogen voor sluiten.

Wij zullen ze moeten willen zien, beginnende ieder, zonder uitzondering, bij zichzelf.

Wij zullen er ons vóór de Heere onze God over verootmoedigen. In de kracht Gods zullen wij er tegen moeten strijden en trachten ze uit het leven van Sion uit te bannen.

Maar waar ons het zien van deze dingen nu niet en nooit toe mag brengen, dat is dit, dat wij smalend zouden gaan spreken over de Kerk des Heeren, dat wij zouden gaan zeggen: „Och, het is met de Kerk des Heeren niets gedaan”, en dat wij in boos, werelds defaitisme, ons van die Kerk zouden afwenden, ons met haar niet meer zouden willen bezig houden, niet meer voor haar welzijn zouden willen worstelen en strijden.

Want, hoe boos wij zijn, hoe verkeerd, hoe lelijk wij als burgers van Sion nog telkens doen, daarmee wordt de schoonheid van Sion, Gode zij dank niet weggenomen.

Sion blijft gefundeerd op de steenrots Christus, door Wiens bloedstorting het mogelijk is gemaakt, dat daar is een Sion Gods; Sion, de Kerk des Heeren, blijft opgetrokken naar de architectuur van Gods verkiezend welbehagen. Rondom Sion blijft staan de muur van Gods trouw.

Dat Sion, het blijft omringd door de bergen van Gods wijsheid en almacht.

De bouwstenen voor dat Sion zijn en blijven, ondanks al hun zonden en boosheden, hun tekortkomingen en gebreken, Gods duur gekochte kinderen, gekocht door het bloed van het Lam. Sion blijft Gods oogappel, zodat wie Sion aantast en pijn doet, God zelf zeer doet.

Over dat Sion, dat Sion der gemeente, blijft zich koepelen, o, God, wat is dat heerlijk, blijft zich koepelen, de hemel van Gods trouwverbond, onwrikbaar en onverbreekelijk.

Over dat Sion blijft stralen het vriendelijk licht van Gods Aangezicht.

Ja; daar moge in dat Sion veel zijn, dat niet goed is, dat slecht is —, als ik ga staan op de heuvel van het Woord van God, dan zie ik die stad Gods daar liggen, ook nu, ook in deze tijd, als een wonder van hemelse schoonheid.

Dan juicht het in mijn hart, ook terwijl ik tranen voel branden in mijn oog, om onze zonden, onze boosheid:

Zijn grondslag, zijn onwrikbare vastigheden, Heeft God gelegd op bergen Hem gewijd. De Heer, Die Zich in Sions heil verblijdt, Bemint het meer dan alle Jakobs steden.

Broeders en zusters, gij zijt weer opgegaan tot deze Schooldag.

De liefde tot de School, de band, die ge hebt aan elkander, de begeerte om hier in Kampen samen te zijn, heeft u hier weer heengedreven.

Sommigen van u hebben er een zeer verre reis voor willen maken.

Ik ben daar zo echt blij mee, dat gij weer gekomen zijt, dat ik u hier weer voor mij mag zien, terwijl ik van uw gelaat kan aflezen de blijdschap, die u vervult. Ja, daar ben ik zeker van, gij zijt blij dat ge hier weer moogt zijn, dat ge weer om u heen gevoelt de feestelijke sfeer die sinds de Vrijmaking onze Schooldagen kenmerkt. Die blijdschap, ik heb ze horen beven in de wijze, waarop gij de psalm, die wij u lieten zingen, hebt uitgejuicht.

Blijdschap, ja, zij is er, zelfs ben ik er van overtuigd, dat zij op dit ogenblik in uw hart al het andere overheerst.

Maar is die blijdschap onvermengd? Is zij zo helder en klaar, als zij was op de eerste Schooldagen, die wij na de Vrijmaking vierden?

Misschien bij sommigen van u, maar ik zou haast durven zeggen: „Zeker niet bij u allen”.

Ik vrees, dat bij velen, toen zij zich opmaakten om naar Kampen te trekken, toen zij hier vanmorgen aankwamen, naast die blijdschap, onder die blijdschap, zorg is geweest, dat daar vrees is geweest, dat gij bij uzelf gezegd hebt: „Moest dat nu zó zijn in de vrijgemaakte kerken? Moest daar zoveel onenigheid worden gevonden, moest zich daar, gelijk het toch inderdaad wel hier en daar 't geval is, tweespalt openbaren?”

Ja, het zou mij niet verbazen als er bij deze en gene, achter de blijdschap, die op dit ogenblik overheerst, een zeker gevoel van bitterheid zich laat gelden, die het hun moeilijk maakt, sommigen van hen, die zij hier zien en ontmoeten, onbevungen in de ogen te blikken en hartelijk de hand te drukken.

Zelfs acht ik het niet onmogelijk, dat achter de blijdschap van dit ogenblik schuil gaat een moedeloosheid, die doet zeggen: „Zou het nog goed komen, zouden wij nog goede verwachting voor de toekomst mogen hebben, of zouden wij, door onze dwaasheid en boosheid, het heerlijke werk, dat God in de Vrijmaking heeft gewrocht, verderven en te niet doen gaan?”

En toch —, als dat zo mocht zijn, al kan ik dat tot op zekere hoogte verstaan, toch zou dat niet goed zijn. Dat zou de duivel graag willen; daardoor immers zou hij de veerkracht in ons doden en er ons toe brengen te zeggen: „Laat maar lopen, ik leg de handen in de schoot”.

Neen, wat ik zoëven in het algemeen gezegd heb, dat herhaal ik nu tegen u, die voor mij zit, dat mag niet.

Mijn broeders en zusters, laat deze Schooldag daartoe dienen, dat gij weer ziet, dat gij **klarder** ziet dan gij ooit tevoren hebt gedaan, de schoonheid van Sion, de heerlijkheid van Gods Kerk; een schoonheid, een heerlijkheid, die door onze dwaasheden even kan worden omfloerst, maar niet weggenomen.

Dat het gezicht op die schoonheid de liefde tot dat Sion, de vreugde over haar Vrijmaking doe herleven in stralende kracht. Laat de vrucht van deze Schooldag zijn, dat in de gloed van die verbazing over Sions schoonheid, in de gloed van die herleefde liefde en vreugde, verdwijne alle moedeloosheid, verteerd worde alle bitterheid, zodat ge u weer één voelt met al die broeders en zusters, met wie God u bracht aan één avondmaalstafel, dat gij ze weer, hoezeer gij met hen in allerlei dingen van gedachten verschildt, hoeveel gij ook in hen hebt af te keuren, dat gij ze weer, zeg ik, onbevungen in de ogen kunt zien en hartelijk de hand kunt drukken.

Dit hoop ik, dit bid ik, dat wat deze Schooldag u te genieten zal geven, door uw leven heenvare als een verfrissende, zuiverende windstoot, zodat ge straks, naar huis gaande, zeggen kunt: „Wat ben ik blij, dat ik daar geweest ben, wat heeft mij dat goed gedaan”.

God geve, dat wij als vrucht van deze Schooldag uit ons leven wegdoen, en anderen helpen weg te doen, alles, wat het leven van de kerken zou kunnen schaden.

Dat zal ook het leven van de school ten goede komen.

Vergeet het niet. Als het leven van de kerken zou gaan kwijnen, zou de school daarvan de terugslag ondervinden, en als haar leven in zou zinken, zou dat weer schade betekenen voor de kerken. Die twee zijn zo nauw aan elkaar verbonden, dat wat aan één van die twee overkomt, voor de ander nooit zonder betekenis kan blijven.

KRITISCHE KRABBELS

Ze aten niet lekker

De zendingsdeputaten hadden — het is jaren geleden — weer hun vergadering gehouden.

Als ouwe rotten hadden ze de zaken vlot afgedaan.

En toen kwam het hoogtepunt van de dag: het diner in het restaurant.

De voorzitter der heren had een fijne tong en zorgde daarom altijd voor een voortreffelijk menu.

Aan de maaltijd gingen de harten open en kwamen de tongen los. Geestigheden, of wat daar op lijken moest, vlogen over en weer. De lach klaterde op.

Tegen het eind van de maaltijd nam de nieuweling het woord.

Hij was door de anderen reeds heel de dag bijna onmerkbaar geobserveerd onder het gezichtspunt van: wat voor vlees hebben we in hem in de kuip?

De nieuweling deed zijn mond open en sprak: „Mijne heren, ik wil toch even zeggen, dat ik niet lekker gegeten heb. Want ik moest er steeds aan denken, dat dit alles ook van de dubbeltjes en kwartjes van arme mensen en uit kinderspaarpotten wordt betaald”.

Even was het stil.

Toen brak een fel protest los.

Hoe kon de broeder dat nu zeggen? Ze hadden toch de gehele dag gewerkt voor de zaak! Ze hadden er hun kostbare tijd aan gegeven! Ze deden het alles pro deo enz. enz.

Maar de nieuweling liet zich niet overtuigen.

Enkele maanden later werd de volgende vergadering gehouden.

Weer werden de zaken afgedaan.

En weer volgde de tocht naar het hotel.

De tafel was al gereserveerd. Het witte laken blonk, het zilver schitterde, het zonlicht werd vrolijk weerkaatst in de wachtende glazen.

De deputaten gingen zitten.

De kellner kwam.

Toen zei de nieuweling tegen de kellner: „Wilt U mijn couvert weghalen en me een bordje met mes en vork plus een kop koffie brengen?”

De kellner keek vreemd, maar deed wat hem gevraagd werd.

De deputaten keken ook vreemd, zelfs een beetje verstoord.

Toen het bordje enz. was gebracht, haalde de nieuweling een pakje boterhammen uit zijn zak en legde die op het bordje.

Daarna werd er gegeten.

Maar de deputaten — behalve dan die nieuweling — hebben die dag niet lekker gegeten.

FRATER.

Broeders en zusters, weest blijde, doet weg uit uw leven alles, wat voor kerk en school niet goed zou zijn. Dan komt het goed.

God is getrouw; Hij houdt Zijn kerk in stand, Hij bouwt haar af.

Laten wij maar zijn, getrouwe **mede-arbeiders** Gods. Dan zal ons oog vreugdevol vooruit kunnen blikken naar die toekomst, waarin het Sion Gods blinken zal in een schoonheid, waarbij de glans, die nu daarover ligt, zal verdwijnen, zoals het licht van de kaars verdwijnt in het licht van de zon; de toekomst, waarin vervuld zal worden, wat wij zo vaak zingen, maar zo weinig in al zijn volheid verstaan:

„Dan wordt Mijn Naam met lofgejuich
geprezen,
Dan zullen daar de blijde zangers staan!
De speellien op de harp en cimbels slaan
En binnen u al mijn fonteynen wezen!”

D. v. D.

Het geweten van de wereldtentoonstelling

De „EXPO 1958”, die nu haar poorten gesloten heeft, is niet de eerste wereldtentoonstelling geweest, zelfs niet de eerste in de Belgische hoofdstad. En ook op deze expositie, opgebouwd toch in een tijd die meer dan enige daarvóór om de eenheid van de wereld roept, was niet de gehele wereld vertegenwoordigd. Zelfs niet geheel Europa. Zweden en Denemarken ontbraken. Zweden om politieke redenen. Denemarken om geldelijke. Het laatste motief gold ook voor andere landen, buiten Europa. Geen wonder: een betrekkelijk klein paviljoen kwam verschillende deelnemende staten op een bedrag te staan, waarvoor men binnen eigen grenzen tien middelbare scholen had kunnen zetten. De stoffelijke nood in vele delen van de wereld kon niet anders dan een sterk remmende factor zijn. Daarbij hebben de politieke spanningen gedurende de ruim tien jaren van voorbereiding een totale mislukking meer dan eens zeer nabij doen schijnen. Beperkt bleef de tentoonstelling ook in haar representatie van de grote godsdiensten der mensheid. De Heilige Stoel zorgde voor een rijk paviljoen. Het bescheiden bouwsel van de Protestantse Kerken in België, waarin ondanks de propaganda voor den Wereldraad van Kerken veel te waarderen viel, en veel te leren ook op het punt van het aanspreken van den modernen mens met het alle robotcultuur overstráalde woord, was met deze kleinen stand van de Protestantse zending in de Belgische Congo — in het grote Congopaviljoen — een lichtpunt tussen de dertig monumentale hallen. De andere godsdiensten ontbraken geheel: niets van den Islam; niets van het Boeddhisme. Toch was, ondanks al deze beperkingen, deze „wereld”tentoonstelling een unicum, en dat niet alleen als technische prestatie, of als verzamelpunt van anders wereldwijd verspreide kunstschaten: geen der Europese staten n.l. zal de komende tien jaren de kosten voor een volgende „Expo” kunnen of willen dragen. Een unicum was ze ook, ondanks de politieke leugen, die met behulp van de moderne audio-visuele middelen door een geraffineerde selectie van wat wel, en wat niet wordt gezegd en getoond, het geestesluie miljoenenpubliek een rad voor de ogen draaide.

Wat heeft de doorsnee-bezoeker gezocht op de EXPO? Wat moest men er zoeken? Miljoenen reden met hun wagen honderden kilometers, vertoefden een aantal uren op het terrein van de Brusselse Heyzelvlakte met het vooral bij avondverlichting imponerende negenbollige Atomium-symbool, en reden weer honderden kilometers terug. Zij kunnen niet hebben ontdekt, wat de directeur-generaal van de Opvoedende Diensten van het Belgische Ministerie van Openbaar Onderwijs in een toespraak ter plaatse voor Hollandse bezoekers noemde: het geweten van de EXPO. Men kon dat uiteraard slechts onderkennen bij een (bij voorkeur geleid) bezoek van enkele dagen. En dan ontdekte men in deze in vele opzichten toch grootse tentoonstelling niet een trots Babel dat de mens van vandaag heeft gebouwd, zonder meer, maar een topprestatie van den modernen mens die in de eeuw der techniek en der atoomenergie, voortgestuwd door de krachten die hij zelf heeft ontdekt, maar niet meer in de hand heeft, zijn hart vast houdt voor wat komen gaat. De moderne mens presenteerde zich hier met een althans op dit punt kwaad geweten.

Bij den opzet der expositie heeft de moderne architectuur zozeer in het centrum gestaan, dat het resultaat aangediend kon worden als een staalkaart van modern bouwen. Vele hallen waren gedurfd van stijl, en gewaagd van compositie. Soms tot het absurde toe. Nieuwe materialen en nieuwe constructiewijzen waren doorvorst tot het uiterste: vrijwel elk paviljoen was een stempel der techniek, waarbij was geëxperimenteerd, hoever men met het materiaal wel kon gaan. Met eindeloos geduld was gezocht naar een schoonheid en een vormgeving die voortvloeiden uit een zo volledig mogelijk gebruik van nieuwe materialen en nieuwe technische vindingen. Maar bij dat alles was de levende mens ondergedompeld in de materie en het machinale. Treffend was in het paviljoen der Protestantse Kerken, zó bij het binnen komen,

boven een reeks foto's van machtige wonderen der techniek de afbeelding van één enkele zonnebloem... Het leven, dat de mens niét schept.

De moderne tijd daagt de jongeren uit, zo heette het in min of meer officiële programma's, tot verdere overwinningen in de techniek en daarmee in de beheersing van de schepping, om zo te komen tot een andere wereld, die men hoopt, dat beter zal zijn dan die waarin men zich nu nog „geworpen” weet. De hulpdiensten en rondleidingen waren in handen van jonge, soms zeer jonge, mensen van verschillende rassen en volken, samen verenigd in de z.g. „Jeunesse EXPO”, een jonge internationale garde, die wat ze op deze tentoonstelling aan nieuwe idealen en perspectieven heeft ontvangen, wil doorgeven in eigen land. Heeft deze jeugd ook den angststil verstaan, waarmee het z.g. „electronisch gedicht” van Philips — dat ook beheerst werd door het symbool van de hand die aan komende geslachten doorgeeft, wat ze van voorgaande heeft ontvangen — zijn abrupt einde vond op het moment waarop „het” jonggebooren kind, naakt, een fractie van een seconde op de asymmetrische wanden van het gevelloze paviljoen werd geprojecteerd tegen een achtergrond van steigerenden betonbouw? Voor de grote massa was deze show van licht, geluid en kleuren, aangediend als een synthese van kunst en recente vindingen op wetenschappelijk en technisch gebied, niet meer dan een criant modern curiosum. Maar hier sprak misschien wel het sterkst op deze expositie de dreiging van een vertechniseerde, geautomatiseerde en gemechaniseerde cultuur, waaruit de mens als schepsel Gods, als

levende ziel, al meer wordt verdreven; van een groeiende monocultuur, waarvan een schrijver als Bordewijk in zijn fascinerend visioen BLOKKEN, van 1931, reeds iets heeft gepeild. Hier was de ontmenselijking van de kunst, en daarmee haar ontluistering, tot het uiterste gevoerd, en met trotse woorden voor heel de moderne wereld gepropageerd als een der symbolen van den nieuwen tijd. Het scenario van dit „spektakel” (in dubbelen zin!) beoogde de geschiedenis van de ontwikkeling der mensheid tot op den huidige dag uit te beelden. Wat hier „Schepping” heette had met DE schepping niets te maken; het was van het begin tot het eind de mens in zijn strijd op deze aarde, in wanhoop en trots, chaotisch, verslaafd aan den Tijd en het roofzuchtig bloed. Vogels, vissen, reptielen, maskers, skeletten, afgodsbeelden, angstig omhoogziende meisjes, scheve gebouwen en staalconstructies, atoomexplosies en ruïnes, kreupele kinderen, maar ook filmsterren, uitvinders, gereedschappen en menig symbool van abstracte compositie moesten gehele tijdperken symboliseren. Wat ontbrak, was het bezield verband. En het eind was de angst, in een gierend kreet.

De leugen was gewetenloos op de EXPO, zoals doorgaans in reclame en verpolitiekte propaganda. De ontaarding van de moderne kunst nog niet. De slavernij in dienst van de techniek evenmin. En in techniek en kunst bereikte deze wereldtentoonstelling haar hoogtepunt. Dat was ook haar benauwing. Want beide waren hier tegelijk getuigenis en profetie.

Er waren mooiere tentoonstellingen te zien in België, dezen zomer: schatten uit culturen en tijden, waarin de mens bereid was de wereld te zien als Gods gedicht.

J. B.

„Elke wijze vrouw bouwt haar huis” (Spr. 14 : 1a)

Zij (de liefde) handelt niet lichtvaardig:
zij is niet opgeblazen

De Oude Vertaling geeft, naast het hier gekozen „lichtvaardig”, ook nog de volgende vertalingen: verkeerdelijk, voorbaarlijk, dertelijk; terwijl de Nieuwe Vertaling deze tekst aldus leest: „De liefde praat niet”.

Uit een en ander meen ik te mogen afleiden, dat we de inhoud van deze tekst zo mogen omschrijven: de liefde hecht niet het meeste gewicht aan de uiterlijke schijn der dingen; zij vraagt zich niet in de eerste plaats af, of „men” ze mooi vindt, en er veel goeds en moois van weet te zeggen; maar of ze wezenlijke waarde hebben.

Zo opgevat, maakt deze uitspraak één geheel met hetgeen er op volgt: „de liefde is niet opgeblazen” (de Nieuwe Vertaling heeft hier het zelfde woord). Immers iets noemen we opgeblazen, als de inhoud verre achterblijft bij wat de uiterlijke verschijning doet vermoeden. Een zeepbel, met haar wonderlijke mengeling van prachtige kleuren lijkt heel wat, en is feitelijk niet anders dan een vlokje schuim. Op haar past werkelijk de naam van „opgeblazen”. Een stuk rhetoriek, met een veelheid van woorden, die het oor strelen en misschien wel het gevoel treffen, maar hol en voos is, zonder enige inhoud — opgeblazen noemen we het.

Neen, dat was geen wijze vrouw, van wie ik U nu iets ga vertellen. Niet, omdat ze geen groot verstand had. Op de lagere school had ze mee kunnen komen. Maar op de Ulo-school liep het al mis. Ze kon het niet bolwerken en na een paar jaar moest ze het opgeven. Dan maar naar de Huishoudschool. Dat ging, vooral met de huishoudelijke vakken. Allen waren het er over eens: het was een dom kind. Wel een vlot iemand, leuk om te zien, maar wat opschepperig. In gezelschap viel ze op. Ze mengde zich graag in de gesprekken; gebruikte graag vreemde woorden, die ze zich nog van school herinnerde, of uit de krant, of opgevangen had uit gesprekken, maar die ze vaak verkeerd uitsprak, of te onpas gebruikte. Zo deed ze haar best de indruk te vestigen, dat ze goed-ontwikkeld was, maar bereikte ze het omgekeerde: „ze verbeeldt zich wat!” — was de algemene opinie. En

zoals het was in haar optreden, was ze ook in haar uiterlijk. Ze streefde er naar, modieus gekleed te gaan. Goede smaak had ze echter niet. En zo was haar verschijning wel opvallend, maar niet bevallig en smaakvol. Ze liep er wat uit, maar was geen dame, hoezeer ze het zich verbeeldde en er naar streefde.

Toen ze getrouwd was, zette ze deze haar levenshouding voort. Een groot inkomen hadden ze niet. Maar dat behoefde Jan en alleman niet te weten. Daarom werd hun huisje volgepropt met een nieuw-modisch ameublement, gekocht op afbetaling; aan de wand pracht-schilderijen (naar zij vond, maar zij alleen). Op visites werden de gasten royaal onthaald, al zouden ze zelf zich de eerstvolgende dagen in het allernodigste moeten beperken. En bij voorkeur zochten ze de omgang met lieden van hogere stand. Nietwaar, dat trok ook henzelf omhoog!

Straks, toen er kinderen kwamen, bleef ze nóg volharden in haar begeerte meer te schijnen dan ze werkelijk waren, al werd het met de dag moeilijker. Want ook de kinderen moesten voor de dag komen, zó, dat iedereen het aan hen, en aan de wagen, waarin ze vervoerd werden, kon zien, dat ze van nette familie waren, al zouden dan de huis- en tuinkleertjes geen voldoende kunnen halen, (daarom mochten ze ook niet buiten te drogen gehangen worden, maar binnenshuis).

Met de dag viel het haar moeilijker de schijn op te houden. Dat lukte haar allang niet meer ten opzichte van bakker, en melkboer, en slager en groenteboer. Nu wat vier weten, is geen geheim meer.

Zij zelf voelde het, ze wist het, dat men haar door had. Ze had het spel verloren, nog vóór dat de mooie zeepbel uiteen spatte, en ze in al schamelheid voor ieder te kijk stond.

„Wat ook een dom gedoe!” zeggen we. En dat was het ook. Maar meer nog, hoe liefdeloos! In de grond van de zaak heeft ze nooit iets anders gezocht, dan zich zelf! Daar ging het bij haar om, dat de mensen wél van haar zouden spreken: een knappe, goed-ontwikkeld, deftige dame; en wat een keurige man; en wat nette kinderen! Zij wilde een goede naam — al wist ze, dat deze haar niet toekwam. Daarvoor had ze alles over, al zouden man en kinderen daardoor moeten ontberen,

wat ze het eerst en meest nodig waren. Neen dat is niet een smakelijke, degelijke voeding, een goed verzorgde kleding, een gezellig ingerichte woning en dergelijke. Dat is vóór alles een hart, dat zich zelf vergeet, maar in liefde uitgaat naar de haren. En dat ontbrak haar. En zo brak deze onwijze, liefdeloze vrouw, ook in eigenlijke zin, haar huis af. Vooral door haar dwaze grootdoenerij en praalzucht stortte haar huis in.

Maar de waarlijke wijze vrouw, die meer waarde hecht aan het wezen der dingen, dan aan haar uiterlijke verschijning; die weet dat liefde het meeste is, dat we elkaar kunnen geven; dat we het hoogste bereiken, juist door ten dienste van anderen ons het diepst te vernederen — zulk een wijze vrouw bouwt haar huis.

HUISMAN.

PERSSCHOUW

De afzetting van Ds Eenhoorn

In het Kerkblad van Breda schreef Ds Telder over de afzetting van Ds Eenhoorn o.a. het volgende:

Het zal langzamerhand wel bekend geworden zijn. Ds H. Eenhoorn, predikant van de kerk van Zwijndrecht-Groote Lindt is op grond van wat genoemd wordt: openbare scheurmaking en kwaadwillige verlaten van zijn dienst, afgezet als dienaar des Woords.

We kregen inzage van zijn afzettings-bul. Hem ter hand gesteld, niet door zijn kerkeraad en evenmin door die kerkeraad ondertekend, maar enkele dagen nadat het besluit gevallen was, hem toegezonden door de scriba van de Classisvergadering en namens de vergadering door het moderamen ondertekend.

Zelfs met vermelding van het stemmengetal, waarbij tot de afzetting besloten is. 8 stemmen vóór — 7 stemmen tegen — met 4 onthoudingen. Een minderheid (8 van de 19 stemmen) heeft dus het afzettings-oordeel uitgesproken. Terwijl de 4 onthoudingen gezorgd hebben, dat dit minderheidsoordeel rechtskracht verkreeg. De meerderheid moest zich dus in dit geval aan de minderheid conformeren. Zo klaarblijkelijk was hier dus de afzettingswaardigheid.

We moeten hier als vanzelf denken aan wat we onlangs in „De Reformatie” lazen van een dienaar des Woords in zake kerkelijke tuchtzaken. Het betrof toen een censuur over een zuster, waarover op een kerkeraadvergadering gestemd moest worden. Naar aanleiding daarvan werd toen opgemerkt, dat we in het kerkelijke leven huiverig moeten zijn in tuchtzaken, waarbij de helft plus één de beslissing moet geven. Nu, daar kunnen we het hartelijk mee eens zijn. In kerkelijke tuchtzaken mag men toch de grootst mogelijke klaarblijkelijkheid verwachten. Het moet dan wel voor ieder duidelijk zijn: de zonde is kennelijk — de onboetvaardigheid niet minder — de straf mag niet uitblijven. Hoeveel te meer, waar het de ernst van een afzetting als dienaar des Woords betreft.

Een dergelijk bericht kan men alleen met ontroering en verontrusting lezen.

Over de zaak zelf kan en mag een buitenstaander niet oordelen.

Maar een bericht als het bovenstaande roept wel benauwende vragen op.

B.v. Hoe is het mogelijk, dat men een afzettingvonnis durft vellen bij een dergelijke stemmenverhouding? Afzetting, zo hebben we steeds in de vrijmakingstijd geleerd, raakt immers ook steeds het deel hebben aan het koninkrijk Gods.

Afzetting kan voorts alleen plaatsvinden na gebleken ernstige goddeloosheid. Hoe is het mogelijk dat in het constateren daarvan een zo groot verschil van inzicht openbaar werd?

Beloofde God aan zijn kerk niet de gave van „de beproeving der geesten”? Maar hoe komt het toch dat die gave in de onderhavige zaak zo verschillend functioneerde?

Zou het niet een daad van wijs beleid zijn geweest het genomen besluit althans voorlopig niet uit te voeren, om daarna met elkaar te blijven spreken, worstelen en vooral bidden tot de Here aan allen het volle licht in deze zaak geeft?

Deze en nog veel meer vragen komen op in het hart van wie meeleeft met wat in de kerk geschiedt.

Neutraliteitswaan en Scholastiek

In de „Mededelingen van de Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte” gaf Prof. Mekkes dit scherpe en duidelijke beeld van de huidige situatie in en om de christelijke wereld binnen ons vaderland. Hij schreef o.a. het volgende:

Er gebeurt zoveel in de geschiedenis der wereld. Zo ooit, dan zien wij in onze tijd, hoe die geschiedenis volstrekt ter verantwoordelijkheid blijft van de mens, maar ook hoe zij nochtans de mensen uit de hand loopt. Wij nemen dit vooral waar in de luidruchtige dreigingen van de zijde van de politieke, georganiseerde, misdaad, waarmee al wat in één of ander opzicht een „derde weg” zoekt, tijdig en voorzichtigheidshalve naar accommodaties uitziet. En wat wij, daardoor ongerust wordend, meestal voorbijzien, is het grote andere, het andere waar het in de geschiedenis werkelijk om gaat.

In onze doodgewone, schrikwekkende, aardse mensengeschiedenis gaat het immers slechts om één ding, om één groot doel, dat wel niet binnen de omgrenzing van ons tijdelijk bestaan wordt bereikt, maar niettemin door dat bestaan heen en aan de geschiedenis daarvan zich bindend in aantocht is: de komst van het Koninkrijk. Het Koninkrijk dat, in het midden van de geschiedenis gekomen, de historie naar de voltooiing drijft.

Zich bindend aan onze geschiedenis, dat wil zeggen: een beroep doende op ons geloof, ons werk, ons binnendringen in de zaken van het tijdelijk leven, teneinde telkens weer, tegen het luid roepen van al wat werelds is in, de werkelijke bestemming aan te wijzen met behulp van die alledaagse roepingen. Zich eraan bindend, maar intussen er ver bovenuit gaand. Als ooit geldt: wij werken en zijn verantwoordelijk, maar wij hebben niets „in de hand”, dan geldt het binnen en voor de arbeid van het christelijk getuigenis.

Toen in de jaren dertig onzer eeuw de Vereniging voor Calvinistische Wijsbegeerte werd opgericht, nam zij een erfenis over en een taak. Tijdens de jaren der eeuwwisseling was het protestants „gereformeerde” volksdeel gaan inzien, dat het op elk gebied een specifieke taak had. Hoewel van het begin af aan de overleggingen van christelijke wetenschapsmensen hier een rol hadden gespeeld en een weg hadden gewezen, was men aan het zich bezinnen op een behandeling van het terrein der wetenschap naar zuiver christelijk principe nog niet toegekomen. Welnu, de ruim twintig jaar geleden opgerichte vereniging wilde dit doel gaan nastreven.

Zij kende de tegenstanders van haar geboortetijd: de neutraliteitswaan en de protestants-christelijke scholastiek, hand in hand gaande met behulp van een goed bedoelde maar verkeerd gebruikte gemene-gratie-idee en een „theologia sacra” als heilige wetenschap. Er viel „op het terrein” der wetenschap heel wat te doen.

Welk een evolutie heeft zich sindsdien voltrokken!

Het kamp van de „neutraliteit” heeft zich in tweeën gesplitst en nog eens in tweeën. De neutraliteit, thans in hoofdzaak niet meer als principe doch veelmeer als principiële onverschilligheid, handhaaft zich in het Westen op die gebieden, waar men de vooruitgang verwacht, de technische en economische progressie. Sociologie en psychologie worden er begerig bij ingelijfd. Ten Oosten van het ijzeren gordijn is de dienst van diezelfde goden geenszins meer ouderwets neutraal. En tegen de Westerse neutraliteitsidee is op eigen gebied het humanistisch persoonlijkheidsideaal in verzet gekomen, niet meer met idealen, maar in vrees en beven.

Terwijl de neutraliteit als bevruchtende gedachte in het Westen haar aftocht blies, ontving zij een late maar hartstochtelijke hulde van de zijde der epigonen van de dialectische theologie, vooral in het Nederland van Dr. Kuyper. Dikwijls hebben wij de indruk, dat de tegen de oude scholastiek gerichte bedoelingen van Karl Barth in ons land meer als reactiemiddel zijn gebezigd tegen hetgeen men van voorheen om praktische redenen haatte dan als een serieus begin van nieuw reformatorisch doordenken. Het is hier natuurlijk niet de plaats om dit nader te overwegen. Voor de idee ener christelijke wetenschap en voor die van christelijke werkzaamheid in het algemeen, buiten

een door theologie en theologen geregeerde kerk, bleef in elk geval slechts afkeer en geringerschatting. En voor een eenvoudig appél tot het volgen van de dagelijks van zeer dichtbij ons tot de gemeenschap aan Zijn lijden nodigende Meester kon van deze zijde weinig worden verwacht.

Evenzeer bleef intussen heel de erfgemeenschap van de oude scholastiek zowel tegenover de economiserende en techniserende neutraliteitsidee als tegenover de zojuist bedoelde allernieuwste scholastiek onmachtig. Op zijn allerbest probeerde men een denkende weerlegging, immers gepaard aan een gedeeltelijke aanvaarding, zowel van de ene als van de andere, en trachtte men zo zich in een achterhoedestelling staande te houden, niet eens inziende dat het slechts een achterhoedestelling, een terugtochtsphase was, waarin men zich bevond en heden veelszins bevindt.

Deze beschouwing is de overdenking dubbel waard. Ze geeft ons een voortreffelijke hulp bij het „verstaan der tijden”.

Wijsbegeerte en nog wat

In dezelfde publicatie en hetzelfde artikel geeft Prof. Mekkes ook een paar opmerkingen over de betekenis, de functie en de wijsbegeerte in het menselijk leven.

Hier zijn ze:

Vraagt onze heden studerende generatie van christelijken huize, moet zij vragen om... wijsbegeerte? Mogen wij onze vraag beperken tot de studerende? Is ook ons niet iets uit de hand gelopen?

Wijsbegeerte, zo zei een goed en christelijk bedoelend medisch student ons, waarom dat? Mijn patiënten behandel ik met behulp van de „objectieve” wetenschap en troosten doe ik ze uit de Bijbel. Fout, zo plegen wij te zeggen, en terecht, de wetenschap is niet objectief en men heeft al vast de wijsbegeerte nodig om dit in te zien.

Toch had deze jonge man iets gezien, iets wat de weinige overgebleven voorstanders van het vak wijsbegeerte ieder ogenblik bereid zijn toe te stemmen: ergens wordt wijsbegeerte meer dan wetenschap. Voor onze student had zij op dat punt te zwijgen, d.w.z. elke filosofie, want daar spreekt slechts de Schrift met gezag. Wat moeten wij hier hulpmiddelen der wereld te baat nemen! Maar nu: wat hij niet gezien had was dit: daar waar de wereldse wijsbegeerte beweert, meer dan wetenschap te worden, daar is zij noch wetenschap noch wijsbegeerte. Daar is zij godsdienst geworden. De wijsgerige gedachten — die op haar beurt weer de vakwetenschapsoefening leiden — worden geboren uit de afvallige religie waarvan de filosofieën dezer wereld de verkondigsters zijn.

Dit is het wat onze generatie nodig heeft, wat wij allen nodig hebben te zien. Dat wereldse wijsbegeerte ons leven doordrenkt, en immer doordrenkt heeft, met een religieus afvalsbegin. Ons leven, niet alleen van de studerende, doch van iedereen. Door tussenkomst van de ontwikkeling van het dagelijkse leven, door tussenkomst van de vanaf de preekstoel geleerde afvallige doctrines.

Het leven van iedereen (is) in valse richting afgeleid. Maar de studerende voerden aan. Onze studerende zullen tegen deze vijand hebben aan te voeren. Zij zitten niet maar in een wetenschappelijk, zij zitten in een religieus centrum, in het centrum der afvallige religie van de cultuurwereld. De religieuze vijand dienen zij te kennen, de waan der menselijke souvereiniteit, die het verstand als scepter wil hanteren en niet erkent dat zij, zelf bij de gratie harer verstandsredenering levend, niet soeverein kan zijn.

Deze waan van souvereiniteit kan niet puur wetenschappelijk bestreden worden, omdat hij niet ontspringt in het veld van onderzoek der wetenschap, maar in de onderzoeker persoonlijk. Alleen de resultaten van die waan kunnen in de vruchten van de wetenschappelijke bezinning worden aangevoerd. Dat is het wat onze jonge studerende moeten leren zien. In hetgeen hun onder ogen wordt gebracht, moeten zij de godsdienstige afgoden leren onderkennen. Zij moeten ze leren kennen om een zeer bepaalde reden.

En dat kan niet langs andere weg. Met name ook niet langs die der theologie. Daar waar de theologie het spoor der Schrift ver-

laat, doet zij het door het afvallig denken van de onderzoeker heen. Omdat die theologische onderzoeker gedreven wordt, niet door weer een theologie, maar door een afvallig geloóf, dat langs wijsgerige banen in zijn theologisch denken binnendringt. Het is langs de banen van de wijsgerige denkgemeenschap van het Avondland, dat de afgoden van de tijd tot ons gekomen zijn en komen.

Hoe zijn deze afgoden te bestrijden? Op hun terrein, dat is in de beoefening der wijsbegeerte. Echter niet door de wijsbegeerte....

Tegenover de beheersers dezer eeuw moet in de beoefening der wetenschap voor onze ogen verschijnen Hij, Die ze alle gebonden heeft achter Zijn triomfwagen. Hij Zelf, zeer persoonlijk. Niet als een „object” van filosofisch of theologisch onderzoek, maar als Degene, Die de onderzoeker zelf voor Zich opeist en in diens onderzoek het eerste en laatste, het enige woord wil hebben. Doorgevoerd en aangetoond, binnen al de banen van de wijsbegeerte en zo naar de vakwetenschap toe.

Een evolutie, een ontsluiting, waarin meer van ons werd gevraagd dan wij persoonlijk hadden gedacht. Wanneer in de tijd, waarin wij leven, de uitkomst van vier eeuwen humanistische religie in de beschavingswereld wordt geogst, als wij in de centra dezer religie geconfronteerd worden met de verwoestingen die zij in traditioneel christelijke huisgezinnen heeft aangericht, vooral met behulp van half-christelijke leraars en predikanten, dan is te verstaan, hoezeer men in het onderwijs op z'n hoede moet zijn.

Dat onderwijs kan niet goedgelovig treden in de abstracte banen, die de geestelijke weerp partij ons als de enig toelaatbare heeft trachten bij te brengen. Zeker, de stricte wetenschap voert op het juiste ogenblik tot abstractie, maar men moet weten wanneer het sein daartoe op veilig kan gesteld worden.

Het is onmogelijk geworden om een fundament van waar christelijk geloof bij de luisteraars te veronderstellen. Waarvandaan zouden zij het hebben meegebracht? Gelukkig zijn er nog zulken en zij zijn de krachtige steun voor ons werk. Intussen gaat het ook voor hen om een duidelijk laten zien van de gronden. En dan is dit het schone: in de confrontatie met de afvalsreligie, welke langs de baan harer historische ontwikkeling onze Westerse samenleving beheerst, moet, zal heel de behandeling der wijsgerige stof niet volstrekt waardeloos blijven, worden doorgestoten tot de diepste grond, waarop de christen-denker heeft te staan. Hij moet daarbij goed weten dat het daarbij niet gaat om een formule, maar om een beleving, een beleving die ons wel eens het tijdelijk leven of een belangrijke inhoud daarvan zou kunnen kosten.

Wie zich aan de Meester wil overgeven heeft, naast de oude vijanden, vandaag het extra moeilijk met de specifieke neutraliteit van de aanhangers der dialectische theologie, die juist voor het gebied der „bovennatuur” zo'n indrukwekkend woord plegen te spreken. Echter veelszins nog moeilijker met schijnbaar ons naverwante geesten, die in de wereldcultuur algemene genade stellen vóór antithese, geestdriftig als men schijnt om de scha der voorgeslachten in te halen.

Zo is, in de praktische consequentie uit hetgeen ruim twintig jaren geleden in onze kring is begonnen, boven onze toenmalige verwachting uit een gecompliceerde en centrale taak de docent der calvinistische „wijsbegeerte” op de schouders gelegd, een taak die hem dwingt, enerzijds de grenzen van de „wetenschap” scherp te trekken, anderzijds bewust boven die grenzen uit te gaan omdat van de andere zijde onder wetenschappelijke naam de religie is binnengekomen en in heel het „practische” leven binnengedrongen.

Het zou een zegen zijn en een gave van God als deze door en door Schriftuurlijke en daarom oer-gereformeerde visies in alle mensen die wetenschap beoefenen of in die wetenschapsbeoefening meelevende, vlees en bloed werden.

Opm. In het onderschrift van de Perschouw in het nummer van 17 okt. is een aantal fouten ingeslopen. Het stukje „loopt” niet goed. De welwillende lezer zal evenwel toch wel hebben begrepen wat werd bedoeld.

VAN HIER EN GINDS

Na Osborn's optreden

Een aantal groningse kerken heeft de volgende boodschap gericht tot allen die niet tijdens Osborn's campagne genezen zijn.

„Aan allen die tijdens de Osborn-campagne hun genezing hebben verwacht, maar die ondanks hun vurig gebed nog even ziek zijn als te voren.

U hebt gehoopt, op een wonder van Gods wege, op een plotselinge wonderbaarlijke genezing, die echter niet gekomen is. U hoopte wellicht op grond van het Evangelie. Inderdaad staan daarin vele wonderbaarlijke genezingen beschreven, verricht door Jezus en door de apostelen.

Van zulke genezingen horen wij in onze tijd slechts uiterst zelden. Waarom dat zo is — op die vraag kunnen wij geen antwoord geven. Dat weet God alleen.

Maar wel kunnen wij u iets anders zeggen. Want de Bijbel heeft een belangrijke verkondiging voor u, die niet genezen zijt.

De apostel Paulus spreekt in zijn tweede brief aan de Corinthiërs van een doorn, die hem in het vlees gegeven is, een ziekte waarover hij driemaal tot God gebeden heeft of hij daarvan mocht genezen. Die genezing is niet gekomen. God heeft tot Paulus gezegd: „Mijn genade is u genoeg, want de kracht openbaart zich eerst ten volle in zwakheid”. (II Cor. 12 : 9).

Met bezieling getuigt Paulus steeds opnieuw hoe wáár het is, dat een mens juist in nood en ellende Gods kracht en genade ervaart. Dit is het kostbaarste geheim van het geloof.

Paulus' woorden in het achtste hoofdstuk van de Romeinenbrief doen er ons nog meer van begrijpen. Ook daar spreekt hij van verdrukking en benauwdheid, maar, roept hij uit: „In dit alles zijn wij meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad”.

Hier denkt Paulus aan Gods liefde, die zo groot is, dat Hij mens werd onder de mensen, deelgenoot in onze zwakheid, om met ons en voor ons te lijden. Juist in dit lijden is God ons nabij gekomen: in de gekruisigde Christus, de man van smarten.

En juist in dit lijden heeft God ons Zijn kracht geopenbaard en ons de grootste genade geschonken: vergeving van zonden en de vaste hoop op verlossing naar lichaam en ziel in het eeuwige leven.

Door dit lijden heeft God alle menselijke lijden geheiligd. Het kruis is geworden tot een teken van overwinning en ook wij mogen, juist in onze benauwdheden, meer dan overwinnaars zijn door Jezus Christus, onze Heer”.

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404 - 2452

Periodieken

Boekwerken

Handelsdrukkerij

ADVERTENTIE-TARIEF :

Regelprijs 20 cent per m.M.

Bij contract reductie.

FAMILIEBERICHTEN :

Regelprijs 15 cent per m.M.

VERSCHEENEN :

Brochure „ISRAËL EN DE DUIZEND JAREN VAN OPENBARING 20”
Door Ds J. C. Janse te Zutphen

32 pagina's met omslag, royaal formaat.
Prijs f 1.50.

Bestellingen uitsluitend per giro bij
DRUKKERIJ STEENBERGEN - ZEIST
Giro 233117

Abonnementen s.v.p. bij vooruitbetaling door storting op girorekening 233117 t.n.v. Drukkerij Steenberg, Zeist, met bijvermelding voor „Opbouw”.

Abonnementsprijs : f 5.- p. halfj. - f 10.- p. jr.
Losse nummers 25 cent. Buitenland : f 6.25 per halfjaar - f 12.50 per jaar.

Twede verantwoording

van gelden „Een ereschuld der liefde”,
grafsteen wijlen prof. Deddens

Per giro ontvangen van: W. J. S. te B. f 1,—; J. J. C. te U. f 2,50; H. H. te Gr. f 1,—; A. W. te P. en O. te P. f 5,—; Z. R. te L. f 1,—; N. N. te L. f 5,—; H. V. te Z. f 2,50; M. J. de V. te Gr. f 1,—; C. C. B. te K. f 4,—; A. J. R. te K. f 5,—; B. F. te G. f 2,50; C. M. B. te U. f 5,—; P. C. te Gr. f 10,—; C. F. v. M. te G. f 5,—; D. J. B. te K. f 2,50; W. V. te G. f 5,—; D. te C. f 10,—; S. W. te Gr. f 5,—; P. B. te Gr. f 1,—; H. J. P. te Gr. f 2,50; N. N. te E. f 1,50; J. Br. te S. f 5,—; J. M. D.—v. B. te H. f 5,—; J. G. te Gr. f 5,—; D. K. te Gr. f 2,50; J. t. H. te M. f 2,—; J. S. te Gr. f 2,50; G. R.—I. en M. A. R. te Gr. ieder f 2,50; A. H. te H. f 10,—; A. B. te Zh. f 5,—; F. H. L. te M. f 2,50; C. S. te H. f 5,—; N. N. te L. f 5,—; A. B. te B. f 1,—; G. R. te E. f 5,—; Z. S. te R. f 2,50; J. M. te Z. te V. f 2,50; F. A. te B. f 5,—; J. de B. te U. f 2,—; J. de R. te E. f 1,50; R. D. te H. f 2,50; H. v. M. te M. f 2,50; P. de V. te E. f 2,50; A. W. te H. f 2,50; A. v. H. te G. f 2,50; E. S.—V., namens enige leden v.d. Kerk te N. f 8,30; C. J. de R. te D. f 2,—; R. G. v. d. V. te Gr. f 2,50; G. v. d. K. te O. f 2,50; N. J. te A. f 2,50; G. v. B. te B. f 2,50.

Deze verantwoording, afgesloten op 18 okt., na de ochtendpost, levert dus per giro een bedrag op van f 184,80. Voorts werd mij ter hand gesteld van K. B.—E. te Gr. f 2,50; en ontving ik van F. D. te Scarborough (Ont.) 2 Canad. Dollar; op het ogenblik is de koers daarvan f 7,68. Prachtig, dat ook in het buitenland de oproep onder het kerkvolk weerklank vindt! Deze verantwoording sluit dus op de som van f 194,98. De eerste verantwoording gaf aan de ontvangst van f 233,—.

Het totaal, dat ontvangen is, bedraagt nu f 427,98.

Het Comité is alle geefsters en gevers zeer dankbaar. Hoopt echter, dat er vóór 1 nov. a.s. (streefdatum!) nog een grotere stroom volgt.

J. SMELIK,

Petr. Campersingel 263, Groningen,
Giro 8 1 2 5 9 8.

KERKNIEUWS

Afscheid. Ds J. Mulder van Gees nam wegens zijn aanstaand vertrek naar Canada afscheid van de gemeente aldaar met een preek over Openb. 3 : 11. Ds en Mevr. Mulder hopen D.V. 28 okt. per „Rijndam” naar Canada te vertrekken.

Uitspraak procedure. De Arrondissementsrechtbank te Zwolle heeft op 1 oktober j.l. bij vervroegde uitspraak vonnis gewezen inzake het pleidooi over de kerkelijke goederen der Gereformeerde Kerk te Lemele/Lemelerveld, en deze toegewezen aan eiseres: de Gereformeerde Kerk, welke zich bij kerkeraadsbesluit (meerderheidsbesluit) op 15-6-'46 vrijmaakte.

Verklaart voor recht, dat eiseres is eigenares van de vaste goederen der kerk. Veroordeelt gedaagde tot betaling van de bij de vrijmaking aanwezige gelden. Veroordeelt gedaagde voorts om binnen 8 dagen na de betekenis van dit vonnis, aan eiseres af te geven het archief van eiseres. Verwijst gedaagde in de kosten dezer procedure.

De Generale Synode besloot uit te spreken, dat zij geen taak ziet ten aanzien van een eventuele procedure over een eventuele tegenstrijdigheid tussen de A.O.W. in haar toepassing op de predikanten enerzijds en de Geref. K.O. en de Ned. wet op de kerkgenootschappen 1853 anderzijds, omdat deze geen zaak is van de kerken in 't gemeen;

ten aanzien van de kwestie van de doop van geadopteerde kinderen geen uitspraak te doen omdat deze zaak met het gehele complex van vragen dat daaraan is verbonden in het verkeer der kerken niet als zodanig is doorgesproken.

Adres. Winterswijk: J. Elzinga, scriba, Molenstraat 20, Winterswijk.

Wij maken onze lezers erop attent, dat de nummers 25 en 26 van de 2e jaargang niet meer voorradig zijn.